

7/8651

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn. Dr. Cevdet YILMAZ)

Sayı : B.02.0.011/0 504

27/7/2009

Konu: Soru Önergesi 7/8651

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğünün 10.07.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/8651-14434/31266 sayılı yazı.

İlgi yazıda, İzmir Milletvekili Sayın Kemal ANADOL'un Bakanlığımıza tevcih ettiği 7/8651 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması istenmektedir.

Soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Cevdet YILMAZ
Devlet Bakanı

EK: Soru Önergesine ilişkin cevap (4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Başbakanlık Yeni Bina

Necatibey Cad. No:110 06100 YÜCETEPE - ANKARA Ayrıntılı Bilgi İçin : Ayşe ARSLAN

Telefon : (0312) 415 40 22 – 415 48 05 Fax : (0312) 424 17 09

Elektronik Ağ : <http://www.basbakanlik.gov.tr>

T.C.
BAŞBAKANLIK
Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Sayı : B.0.02.GAP.0.İKKS.02.01/-1009
Konu: Soru Önergesi

24 Temmuz 2009

DEVLET BAKANLIĞINA
(Sn. Cevdet YILMAZ)

İlgi: 13.07.2009 tarihli ve B.02.0.011/0438 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Kemal ANADOL' un GAP Eylem Planındaki sulama projelerine ilişkin (7/8651) esas nolu yazılı soru önergesi;

SORU 1- Eylem Planında öngörülen sulama projelerinin önceliği nasıl belirlenmektedir? Sulu tarıma açılmayan bölgelerdeki çiftçilerimizin sorunlarının giderilmesi için hangi önlemlerin alınması planlanmaktadır?

CEVAP 1- GAP Eylem Planında 2012 yılı sonunda toplam 1 milyon 60 bin ha alanın sulamaya açılmış olması öngörülmektedir. Bu hedefe ulaşmak için;

- İnşaatı devam eden projelerin öncelikle ana kanal inşaatları tamamlanacaktır.
- Öncelikli (su kaynağı hazır) projelerde ana kanal inşaatlarına başlanacak ve dönem sonuna kadar büyük kısmı tamamlanacaktır.
- Öncelikli (su kaynağı hazır) projelerin sulama şebeke inşaatları tamamlanacaktır.
- Depolaması hazır olmayan baraj ve ana kanal inşaatlarına başlanacaktır

Sulu tarıma açılmayan bölgelerdeki çiftçilerimizin sorunlarının giderilmesi için ise GAP Eylem Planındaki **Ekonomik Kalkınmanın Gerçekleştirilmesi eksenini ve "Tarımsal üretimde verimlilik artırılarak tarıma dayalı sanayi yapısı geliştirilecektir"** eylemi altında Başkanlığımız, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü ve ilgili kurum/kuruluşlarla birlikte proje ve faaliyetler yürütülmektedir. Bu kapsamda:

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı:

GAP Bölgesi'ndeki sulama dışı alanlarda tarım ve tarım dışı faaliyetlerin çeşitlendirilmesine yönelik olarak, sağlıklı kırsal yerleşim düzenlerinin oluşturulması için hizmet toplulaştırılması esasına dayalı projeler yaygınlaştırılacaktır. Bu kapsamda sürdürülebilir tarım teknikleri çerçevesinde, sulamadan yararlanamayan kırsal toplulukların gelir ve yaşam standardını artırmak amacıyla Başkanlığımızca "Sulama Dışı alanlarda Halkın Gelir Düzeyinin Artırılması Projesi" yürütülmektedir. Bununla birlikte, GAP Eylem Planı ile "Tarım ve Tarım Dışı Faaliyetlerin Çeşitlendirilmesi Projesi" ve "Entegre Kırsal Kalkınma Projesi" uygulamaya konmuştur.

Söz konusu projelerden "Tarım ve Tarım Dışı Faaliyetlerin Çeşitlendirilmesi Projesi" ile GAP Bölgesi'nde sulama alanları dışında kalan nüfusun mevcut sosyo-ekonomik durumlarının, doğal ve toplumsal çevre ile ilişkilerinin, potansiyellerinin saptanarak gelir getirici yeni faaliyet alanlarının ve bunların geliştirilmesi yollarının belirlenmesi hedeflenmektedir.

"Entegre Kırsal Kalkınma Projesi" ile de Kırsal sanayinin ve diğer gelir getirici aktivitelerin belirlenip geliştirmesi yoluyla kırsal toplulukların gelir düzeyini artırılması, dağınık yerleşim birimlerinde yaşayan kırsal topluluklar arasında işbirliğini ve entegrasyonun geliştirilmesi, alternatif kırsal gelişme ve çekim merkezleri (merkez köyler) oluşturmak yoluyla kırdan kente göç hızını ve

böylece kentler üzerindeki aşırı nüfus baskısını azaltmak ve bölgede sürdürülebilir bir nüfus yapısının oluşmasına katkı vermeyi hedeflenmektedir.

Tarım ve Köyleri Bakanlığı:

- Tarımda verimliliğin artırılması amacıyla, yeni teknolojilerin kullanımı dahil, her türlü eğitim, yayım ve yayın faaliyetleri artırılabacaktır. Ayrıca Şanlıurfa'da kurulu bulunan GAP Toprak-Su Kaynakları ve Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, kurumsal kapasitesi ve altyapısı güçlendirilerek, bölgede faaliyet gösteren üretici, teknik eleman, STK ve Özel Sektör elemanlarına hizmet verecek şekilde yatılı imkanı bulunan pratik eğitimlerin verileceği bir merkeze dönüştürülecektir,
- Tarımsal örgütlenme projelerine destek artırılabacaktır,
- Organik tarım üretimi ve organik ürün işlenmesini teşvik amacıyla öncelikle uygun alanların tespiti yapılacak, İl Özel İdareleri ile işbirliği içerisinde, eğitim ve yayım faaliyetleri yürütülecektir,
- Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında tarımsal işletmelerin ürün işlenmesi, su ürünleri işleme ve tarım dışı ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine yönelik yatırım projelerine hibe desteği sağlanacaktır,
- Hayvancılık işletmelerinin kurulmasını teşvik amacıyla bölgede 50 büyükbaş ve üzeri işletmelere özel destek sağlanacaktır

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü

SYDGM tarafından yürütülmekte olan Gelir Getirici Tarımsal Proje Desteklerinin kapsamı tedricen tarımsal ürünlerin işlenerek katma değerlerinin artırılmasına yönelik faaliyetlere kaydırılacak ve bu çerçevede SYDV'ler bilgilendirilerek söz konusu projelere yönelmeleri sağlanacaktır.

SORU 2 - Eylem planının açıklanmasından sonra, hangi sulama projelerinin temel atılmıştır? Bu projelerin fiziki ve parasal gerçekleştirmeleri nedir? Bu projelerin hangi tarihlerde tamamlanması ve kaç hektarlık sulu tarım açılması planlanmaktadır?

CEVAP 2 - GAP Eylem Planı ile birlikte sulama yatırımları yeniden programlanmış olup, bitiş tarihleri öne alınmıştır. Eylem Planının açıklanmasından sonra aşağıda yer alan projeler ihale edilmiş ve çalışmalara başlanmıştır.

Kralkızı-Dicle Cazibe Ana Kanalı İnşaatı (202.130 m): Diyarbakır ilinde 97.893 ha alana hizmet edecek anakanal inşaatı üç kısım halinde ihale edilmiş ve çalışmalara başlanmıştır.

- *Kralkızı-Dicle Cazibe Sulaması 2. Kısım Ana Kanal İnşaatı:* 03.11.2008 tarihinde ihalesi yapılmıştır.
- *Kralkızı-Dicle Cazibe Sulaması 3. Kısım Ana Kanal İnşaatı:* 05.11.2008 tarihinde ihalesi yapılmıştır.
- *Kralkızı-Dicle Cazibe Sulaması 4. Kısım Ana Kanal İnşaatı:* 07.11.2008 tarihinde ihalesi yapılmıştır.

Akbayır Mah.104 Cad.1155 Sok.No:2 06300 Ş.URFA Ayrıntılı bilgi için irtibat: N.MUTLU

Tel : (0414)347 08 20 Faks: (0414) 347 08 35

E-posta: gap@gap.gov.tr Elektronik Ağ: www.gap.gov.tr

Suruç Ovası Pompaj Sulaması Ana Kanal İnşaatı: Şanlıurfa ilinde 94 814 ha alana hizmet edecek ana kanal inşaatları (48 000 m) iki kısım halinde ihale edilmiş ve çalışmalara başlanmıştır.

- *Suruç Ovası Pompaj Sulaması Ana İletim Kanalı 1. Kısım İnşaatı:* İnşaat ihalesi 31.10.2008 tarihinde yapılmıştır.
- *Suruç Ovası Pompaj Sulaması Ana İletim Kanalı 2. Kısım İnşaatı:* İnşaat ihalesi 25.12.2008 tarihinde yapılmıştır.

Aşağı Mardin Ana Kanalı: Mardin ilinde 211 075 ha alana hizmet edecek ana kanal inşaatları (134 778 m) üç kısım halinde ihale edilmiş ve çalışmalara başlanmıştır.

- *Aşağı Mardin Ana Kanalı 1. Kısım İnşaatı:* 09.09.2008 tarihinde ihale edilmiştir.
- *Aşağı Mardin Ana Kanalı 2. Kısım İnşaatı:* 17.09.2008 tarihinde ihale edilmiştir.
- *Aşağı Mardin Ana Kanalı 3. Kısım İnşaatı:* 25.09.2008 tarihinde ihale edilmiştir.

2009 yılında toplam 476.190 ha alana ait 16 adet sulama projesinin proje yapım işi ihale edilecektir.

SORU 3 – Eylem planının açıklanmasından sonra, plandan önce başlanmış ve devam eden sulama projelerine bugüne kadar ne tutarda kaynak aktarılmıştır? Bu projelerin fiziki ve parasal gerçekleştirmeleri nedir?

CEVAP 3 – Eylem planı açıklanmasından sonra, plandan önce inşaatı devam eden sulama projelerinin 2008 yılı sene başı ödeneği 87,8 milyon TL iken eylem planı ile 262,5 milyon TL ilave ödenek sağlanmıştır. 2008 yılında ihale edilen işlerle birlikte 2008 yılı sulama projeleri ek ödeneği toplam 400 milyon TL olmuştur. 2009 yılında ise eylem planından önce başlanmış işlere 393 milyon TL ödenek ayrılmıştır. 2009 yılında sulama yatırımlarına ayrılan toplam ödenek ise 820,68 milyon TL’dir. Sulama projeleri için DSİ’ye tahsis edilen 820 milyon 767 bin TL’nin 142 milyon 859 bin TL’si Haziran 2009 sonu itibarıyla harcanmıştır.

Plandan önce inşaatı devam eden işlerin fiziki gerçekleştirmeleri %45–95 arasında değişmekte olup, 4 adet iş eylem planı ile artırılan ödenekler sayesinde 2009 yılında işletmeye açılacaktır.

Sulama yatırımlarına paralel olarak yürütülmesi gereken toplulaştırma ve tarlaici geliştirme çalışmaları için de Tarım Reformu Genel Müdürlüğü’ne de 2008 yılında GAP Eylem Planı kapsamında 5 milyon YTL ek ödenek aktarılmıştır.

İnşaatı devam eden projelerin gerçekleştirme durumları aşağıda özetlenmiştir:

Adıyaman - Çamgazi Sulaması: 2008 yılında 1 793 ha alan sulamaya açılmıştır. 2009 yılında 2069 ha alanın da sulamaya açılmasıyla birlikte proje tamamlanacak ve toplam 8 000 ha alan sulamaya açılmış olacaktır.

Samsat Pompaj Sulama I.Kısım: Proje tamamlanmış olup şebekeye su verilmiştir. 1 846 ha alan sulamaya açılmıştır. Projenin geçici kabulü yapılacaktır.

Batman Sol Sahil Sulaması: Fiziki gerçekleştirme % 52.8’dir.

Batman Sağ Sahil Sulaması: Fiziki gerçekleştirme % 41 düzeyindedir.

Kralkızı-Dicle Pompaj Sulaması I. Kısım İnşaatı: Fiziki gerçekleştirme % 49.4’tür.

Kralkızı-Dicle Cazibe Sulaması I. Kısım İnşaatı: Fiziki gerçekleştirme % 63.9’dur.

Kralkızı-Dicle Cazibe Sulaması İsale Kanalı İnşaatı: İş tamamlanarak geçici kabule hazır hale getirilmiştir.

Kayacık Ovası Sulaması İnşaatı: 2008 yılında 2 750 ha alan sulamaya açılmıştır. Artık, tesis edilen her şebeke sulamaya açılmaktadır. 2009 yılında da 2 750 ha alanın sulamaya açılması planlanmaktadır.

Belkis-Nizip Sulaması İnşaatı: Fiziki gerçekleşmesi % 59 düzeyindedir.

Yukarı Harran Ana Kanal İnşaatı: Fiziki gerçekleşmesi % 85 düzeyindedir. 2009 yılında ana kanal inşaatının tamamlanması planlanmaktadır.

Yukarı Harran Ovası Sulaması Şebeke İnşaatı: Fiziki gerçekleşme % 94.4 düzeyindedir.

Harran Ovası Sulaması 6. Kısım İnşaatı: 2008 yılında 5.321 ha alan sulamaya açılmıştır. 2.653 ha alanı sulayacak borulu şebeke imalatı ve montajının yapılması, inşaatın tamamlanması planlanmaktadır.

Bozova Pompaj Sulaması 2. Kısım Ana Kanal İnşaatı (83.567 m): 2009 yılında ihale edilecektir.

Bozova Pompaj Sulaması Günlük Ana Kanal İnşaatı (90.000 m): 2009 yılında ihale edilecektir.

SORU 4 – Son bir yılda Eylem Planında ön görülen sulama projelerinin fiziki ve parasal gerçekleşmesi nedir? Planlanan hedeflere ulaşılmıştır.

CEVAP 4- Eylem planı ile inşaatı devam eden işlerde önemli ilerlemeler sağlanmış, 1 iş 2008 yılında tamamlanarak işletmeye açılmış, 2009 yılında ise 4 iş daha tamamlanarak işletmeye açılacaktır. 2008 yılında ilave 15 000 hektar alan sulu tarım imkânına kavuşmuştur. Toplam 403 782 hektar'a hizmet edecek ana kanal inşaatları ihale edilmiş, inşaat çalışmalarına henüz başlanmıştır. Ayrıca, su kaynağı hazır olmayan sulama projelerine su temin edecek 7 adet baraj proje yapım işi ihale edilerek işe başlanmıştır. 16 projeden oluşan toplam 476 bin hektarın sulama şebekesi proje yapım işinin büyük kısmı ihale edilmek üzere ilana çıkmıştır. GAP Eylem Planının 2008 - 2012 yılları arasında kapsamı ve finansman sorunu olmaması sebebiyle eylem planında yer alan işler kademeli ve programlı bir şekilde yürütülmektedir.

Eylem planı ile sağlanan ödeneklerle projesi hazır olan işler ihale edilerek, belirlenen hedeflere 2008 yılında ulaşılmıştır. Projesi hazır olmayan işlerde ise uygulama projelerinin hazırlanmasına öncelik verilerek bir an önce tamamlanması yönünde çalışmalar devam etmektedir. Bu ve benzeri eksikliklerin giderilmesi ile eylem planındaki işlerin inşaatları ihale edilecek ve 2012 yılı sonunda öngörülen hedeflere ulaşılması sağlanacaktır.

SORU 5 – Yap-İşlet-Devret yöntemiyle ihale edilen sulama projeleri hangileridir? Bu projelerin fiziki ve parasal gerçekleştirmeleri nedir? Bu projelerin hangi tarihlerde tamamlanması ve kaç hektarlık alanının sulu tarıma açılması planlanmaktadır? Bu projeler işletmeye alındığında çiftçilere hangi koşullarda su sağlanacaktır.

CEVAP 5 -- GAP Eylem Planı çerçevesinde Yap-İşlet-Devret Modeli ile ihale edilen sulama projesi bulunmadığından bugüne kadar herhangi bir harcama yapılmamıştır.

SORU 6 – 2012 yılına kadar sulamaya açılması planlanan 1 milyon 60 bin hektarlık alanın ne kadarının yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilmesi planlanmaktadır?

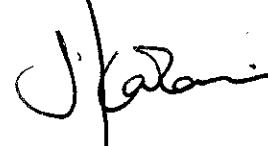
CEVAP 6 – GAP Eylem Planı kapsamında yer alan sulama projelerinde şu ana için söz konusu modelin uygulanması düşünülmemektedir.

SORU 7 – Toprak ve su kaynaklarının kullanımı gibi stratejik bir konudaki yatırımların kamu olanakları yerine yap-işlet-devret yöntemiyle yaptırılmasının gerekçeleri nedir? Bu durumun çiftçilerin sulama giderlerinde bir artışa neden olmasını önlemek için hangi bir önlem düşünülmüş müdür?

CEVAP 7 Ödenek yetersizlikleri sebebiyle bitirilmesi 25-30 yıl gibi uzun zaman alan sulama projelerinin kısa sürede hayata geçirilmeleri için alternatif finans modellerinin geliştirilmesi zarureti

ortaya çıkmıştır. Bu maksatla sulama yatırımlarının YİD modeli ile yaptırılması sayesinde; su kaynağı hazır ancak ödenek yetersizliği sebebiyle ihalesi yapılamayan birçok sayıdaki projenin önü açılarak kısa sürede faydaya dönüşecektir. Böylece kuru tarımdan sulu tarıma geçilerek çiftçilerin gelir düzeyleri artacaktır. Yatırımın bir kısmı sulamadan istifade edenlerden bir kısmı da uzun vadede katkı payı olarak Devlet tarafından karşılanmış olacaktır. Bugünkü mevcut durumda, sulama projesi olan yerlerdeki çiftçilerden işletme-bakım masrafları ve yatırım giderleri tahsil edildiğinden, Yap-İşlet-Devret Modeli ile çiftçilerden alınacak ücret sulama giderlerinde artışa sebebiyet vermeyecektir

Bilgilerinize arz ederim.

Sadrettin KARAHOCAGİL
Başkan